

Projekt je realizovaný vďaka podpore:

29. apríl 2014

TLAČOVÁ SPRÁVA

Výsledky Hodnotenia samosprávnych opatrení (HSO) v regiónoch SR za obdobie 1. štvrťroka 2014

Centrum pre hospodársky rozvoj (CPHR), prináša výsledky projektu **Hodnotenie samosprávnych opatrení (HSO)**. V rámci projektu sa štvrťročne vyjadrujú ekonomickí analytici, podnikatelia, primátori a starostovia, zástupcovia akademickej obce, stavovských a mimovládnych organizácií k navrhovaným a realizovaným opatreniam samosprávnych inštitúcií na úrovni obcí, miest i krajov. Projekt HSO tak prináša názor odbornej verejnosti na dôležité opatrenia ekonomicko-sociálneho charakteru ovplyvňujúce kvalitu života občanov v jednotlivých regiónoch Slovenska.

Partnerom projektu je **Združenie miest a obcí SR**, realizovaný je vďaka podpore spoločností *Municipalia, a.s.* a *ZSE, a.s.*

Výsledky:

Najvyššie oceneným opatrením za obdobie **január až marec 2014** sa stalo **rozhodnutie samosprávy v Lučenci namontovať systém globálneho polohového systému (GPS) do všetkých mestských vozidiel**. Mesto si od opatrenia sľubuje nielen finančné úspory, ale aj zvýšenie efektivity využívania vozidiel

Poradie opatrení od najlepšie k najhoršie hodnoteným:

(pozitívne opatrenia majú plusový rating, negatívne mínusový)

Hodnotenie samosprávnych opatrení	Rating
	[300, -300]
1. Technológie majú pomôcť šetriť aj v Lučenci	160
2. V Šali bojujú proti šikane na ulici kamerami aj možnosťou podať podnet online	156
3. Nové Zámky vykurojú ekologicky, chudobní kúria zadarmo	147

4. Žilinská župa sa z vlastnej vôle rozhodla podrobiť auditu TIS	108
5. Košická MČ Nad jazerom tají sponzora	-51
6. Príspevková organizácia mesta Dunajská Streda prenajala priestory extrémistom	-85
7. Nitrianska župa vybrala svoju zástupkyňu v Bruseli bez výberového konania	-133
8. Hovorca žilinského primátora získal byt za symbolickú sumu	-194

Druhým najúspešnejším samosprávnym opatrením v prvom štvrťroku 2014 sa stalo rozhodnutie šalianskej samosprávy **odhaľovať a predchádzať šikane posilnením kamerového systému, ako aj zavedením možnosti online nahlasovať šikanu, a to aj anonymne.**

Ako tretie najúspešnejšie opatrenie prvého štvrťroka 2014 bolo vyhodnotené odovzdanie **do prevádzky linky na výrobu drevených brikiet a peliet.** Jej osobitosť tkvie v tom, že rieši v jednom ochranu životného prostredia, výrobu kuriva a pomoc sociálne slabším ľuďom.

Najmenej prínosným opatrením sa stalo **konanie primátora Žiliny, ktorý odsúhlasil predaj dvojizbového bytu svojmu hovorcovi za necelých 700 euro.**

Podrobný popis opatrení a vybrané komentáre hodnotiteľov

1. Technológie majú pomôcť šetriť aj v Lučenci

Efektívnejšie využívanie služobných vozidiel plánuje samospráva Lučenca dosiahnuť namontovaním globálneho polohového systému (GPS) do všetkých mestských vozidiel. Mesto už vyhlásilo súťaž na dodávku systému, kde zadefinovala aj požiadavku, aby mal systém históriu polohy a jazdy minimálne dva roky z akéhokoľvek zariadenia na základe prístupového hesla a mena, či históriu jásztyri roky dozadu. Mesto chce mať pod kontrolou pridelovanie práv pre jednotlivých užívateľov, ako napríklad editáciu jászdy, mazanie jászdy a podobne. Nesmie chýbať možnosť nastavenia, ktoré vozidlá môžu jednotliví užívatelia vidieť.

Mesto si od opatrenia sľubuje nielen finančné úspory, ale aj zvýšenie efektivity využívania vozidiel. Ako uvádzajú dodávatelia týchto systémov, montážou GPS do vozidiel sa dosahuje úspora finančných prostriedkov až do výšky 30-40%. A to nielen kvôli lepším možnostiam kontroly trasy, ale aj štýlu jazdy. Súčasné GPS systémy vedia vyhodnotiť nielen to, kadiaľ vodič jazdil, ale aj jeho štýl jazdy, teda rozbiehanie či brzdenie, dodržiavanie dopravných predpisov v oblasti rýchlosti, ale aj chyby v správaní vodiča.

Mesto plánuje namontovať GPS celkovo do 13 mestských vozidiel, ide o autá mestského úradu, mestskej polície a mestskej spoločnosti.

Komentár

Hodnotiacia komisia pridelila opatreniu najväčší počet bodov najmä za to, že opatrenie môže zabezpečiť vyššiu efektivitu pri zabezpečovaní kompetencií samosprávy v prospech občanov, vrátane vyššej efektivity nakladania s finančnými prostriedkami mesta. Niektorí hodnotiaci však vyslovili pochybnosť

o efektívnosti opatrenia, a tiež, či bude dôsledne zabezpečený monitoring naozaj všetkých služobných vozidiel z vozového parku mesta bez výnimky, teda aj vozidla primátora a či bude mať verejnosť k tomuto monitoringu prístup.

Jednoznačnú podporu opatreniu vyjadril **Jozef Jarina**, *riaditeľ Komunitnej nadácie Bardejov*, podľa ktorého sa lučenecká samospráva sa rozhodla správne, pretože využívanie moderných technológií šetriacich náklady verejných zdrojov a prispievajúce k zvyšovaniu pracovnej disciplíny sú vždy namieste. Myslí si, že verejnosť by privítala tento spôsob vybavenia služobných áut aj na našich ministerstvách a nižších stupňov štátnej správy. Samozrejme, za predpokladu, že verejné obstarávanie sa zrealizuje s úmyslom naozaj šetriť verejné zdroje

Aj podľa **Juraja Gallu**, *poradcu pre samosprávu*, ide o moderný systém správy vozového parku, ktorý môže zefektívniť prevádzku. Upozornil, že na to, aby bol systém funkčný a zmysluplný, je potrebné zabezpečiť aj jeho vyhodnocovanie a zároveň prijímanie opatrení na nápravu, čo sú takisto náklady, ktoré je potrebné zohľadniť v konečnom zúčtovaní.

Naopak, o účinnosti opatrenia pochybuje **Juraj Nemec**, *profesor na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici*, podľa ktorého je dosť otázne, či úspory budú skutočne vyššie ako náklady. Podľa jeho názoru by bolo možno lepšie spočítať si reálnu nákladovosť na jeden km a zvážiť, ako by mal auto park fungovať.

2. V Šali bojujú proti šikane na ulici kamerami aj možnosťou podať podnet online

Mesto Šaľa sa rozhodlo aktívnejšie zabojevať proti šikane na ulici, ktorá sa tam rozmohla hlavne pred miestnymi školami. Skupiny tínedžerov zastavujú žiakov základných a stredných škôl a pýtajú si od nich peniaze či mobil. O mnohých prípadoch mestská polícia nevie alebo sa o nich dozvie neskoro, pretože obeť ich nenahlasujú. Mesto sa preto rozhodlo odhaľovať a predchádzať šikane posilnením kamerového systému. V meste pribudli ďalšie kamery, osadili ich pred takmer všetky základné školy.

Zároveň však mestská polícia v spolupráci s radnicou umiestnili na webovej stránke mesta online formulár s názvom Kriminalita v uliciach mesta, prostredníctvom ktorého môžu ľudia oznamovať šikanu, a to aj anonymne. Mesto dúfa, že pôjde o efektívny nástroj boja proti šikane, lebo vychádza z poznania, že internet je pre mladých ľudí prirodzeným spôsobom komunikácie.

Komentár

Hodnotiaci pozitívne vnímali už samotný fakt, že sa šalianska samospráva pustila do riešenia problému šikany, pretože mnohé iné samosprávy nad týmto neduhom zatvárajú oči. Viacerí členovia hodnotiacej komisie však poukázali aj na to, že boj proti šikane nie je záležitosť, ktorá sa dá vyriešiť jednoduchými technickými opatreniami, ale predovšetkým dlhodobou dôslednou výchovou.

Juraj Fekete, *riaditeľ Regionálneho poradenského a informačného centra v Dunajskej Strede* vyjadril názor, že ide o dobré riešenie, pretože sa dohľad kamier na verejných priestranstvách už osvedčil. Myslí si však, že ešte vyšší účinok by sa dosiahol intenzívnejším hliadkovaním členov mestskej aj štátnej polície na problematických miestach.

Opatrenie plne podporuje aj **Ľubica Trubíniová**, *projektová manažérka iniciatívy Bratislava otvorene*, podľa ktorej ale ide už len o riešenie ex post, ktoré býva oveľa menej účinné ako prevencia. Problém šikany a porušovania ľudských práv, vrátane napádania ľudskej integrity a dôstojnosti, ktorý šikana predstavuje, možno podľa nej v skutočnosti naplno riešiť iba preventívne, teda dôslednou výchovou k demokratickému rešpektovaniu druhých ľudí a ich práv a slobôd.

3. Nové Zámky vykurojú ekologicky, chudobní kúria zadarmo

V Nových Zámkoch dali začiatkom februára t.r. do prevádzky linku na výrobu drevených brikiet a peliet. Mesto ju zriadilo v rámci slovensko-maďarského projektu Spoločne pre prírodu, kofinancovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Jeho osobitosť tkvie v tom, že rieši v jednom ochranu životného prostredia, výrobu kuriva a pomoc sociálne slabším ľuďom. Pomocou novej technológie mesto drví drevený odpad, za ktorého spracovanie by inak muselo platiť. Na výrobu drevených brikiet a peliet používa obnoviteľné zdroje - nielen vyhodené vianočné stromčeky, ale spracováva tu aj drevo z chorých stromov v meste. Ak sa mesto pustí aj do čistenia lesoparku Berek, má zásoby dreva na niekoľko rokov, a teda drevnú hmotu zdarma, čím ušetrí značné prostriedky.

Z ekologickej prevádzky budú mať úžitok aj seniori s limitovanými príjmami, ktorí dostávajú kurivo zadarmo. Drevenými briketami a peletami chce mesto vykurovať aj denný stacionár pre dôchodcov na Podzámskej ulici, neskôr aj mestskú plaváreň. Navyše, Nové Zámky ponúkli pomoc aj všetkým okolitým obciam, kam sľúbili dopraviť svoju techniku a zadarmo podrviť ich drevený odpad.

Celkový rozpočet tohto spoločného projektu Nových Zámkov a maďarského Mosonmagyaróváru je približne 890-tisíc eur.

Komentár

Opatrenie bolo členmi komisie hodnotené ako prínosné, pre viacnásobný spoločenský úžitok, keďže okrem otázky vykurovania rieši aj problém nakladania s odpadovými surovinami.

Opatrenie pozitívne hodnotil aj *politológ Ivan Rončák*, ktorý ocenil, že v tomto prípade sa naplnil význam slova obec alebo komunita. Spracúva sa odpad, ktorý v komunite vzniká, členmi komunity a práve oni z tohto procesu poberajú aj benefity.

Ako prínosný ho vníma aj **Antonín Eliáš**, *šéfredaktor časopisu OBEC a finance (ČR)*, pretože okrem ekologického efektu prináša prospech aj seniorom, nehovoriac o vzniku nových pracovných miest, ktoré projekt zaistí.

Naopak, **Dušan Sloboda**, *analytik Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika* v hodnotení poukázal na fakt, že problém niektorých „podnikateľských zámerov“, ktoré nie sú generované priamo na trhu, ale na stoloch byrokratov a za pomoci lobistov a vyhľadávačov renty, je často ich ďalšia udržateľnosť po skončení „pomoci“, bez schválenia ďalších dotácií a stimulov z našich daní. Ukazuje sa, že aj pod nálepkou ekológie a alternatívy sa neraz skrýva len chladný kalkul, ktorý v konečnom dôsledku nepomáha prírode, ale kvázipodnikateľom. Upozornil, že nič nie je zadarmo, všetko má svoju cenu, aj

projekty, ktoré sú financované z eurofondov, musel niekto zaplatiť – vo väčšej miere daňovníci iných členských krajín EÚ, v menšej miere naši daňovníci.

4. Žilinská župa sa z vlastnej vôle rozhodla podrobiť auditu TIS

Vedenie žilinského VÚC si samo objednalo audit od Transparency International Slovensko (TIS). A to aj napriek tomu, že už aj doteraz vyvíjala aktivity smerujúce k väčšej transparentnosti svojich aktivít a k efektívnemu hospodáreniu, keď zaviedla online prenosy zastupiteľstiev, ako aj systém elektronického obstarávania, na ktorom už ušetrila 6,8 mil. eur. A aj napriek riziku, že ak TIS narazí na prípadnú korupciu alebo zneužívanie, podá automaticky podnet na políciu.

Audit sa koná na podnet predsedu VÚC Juraja Blanára, ktorý sám kontaktoval TIS. Potrebu auditu odôvodňuje snahou župy o „podrobenie sa pohľadu zvonka od niekoho, kto má kredit, aby mali ľudia pocit, že sme otvorení a sme tu pre nich“.

Audit sa v máji začne robiť v 18-ich oblastiach činnosti župy. Zmluva s TIS trvá do decembra tohto roka, vtedy zverejnia konečné výsledky. Po vyhodnotení navrhnu nové systémy na zníženie alebo odstránenie korupcie a otvorenie úradov a organizácií ľuďom.

Komentár

Hodnotiaca komisia ocenila snahu mesta podrobiť sa auditu, aj to aj napriek tomu, že z jednorazového aktu sa nedá relevantne posúdiť skutočný motív samosprávy. Hodnotiaci sa však zhodli, že transparentnosť činnosti samosprávy je základným predpokladom dôvery ľudí v jej predstaviteľov, a preto aj takéto opatrenie hodnotia kladne.

Jedným z tých, ktorí posúdili opatrenie pozitívne, bol aj **Róbert Kičina**, riaditeľ Podnikateľskej aliancie Slovenska, podľa ktorého audit úroveň transparentnosti aktivít VÚC nezávislou inštitúciou vysiela pozitívny občanom, že vedenie VÚC má záujem minimalizovať možné riziká korupcie a klientelizmu a má záujem konať otvorene a čestne. Úspešnosť tohto projektu však podľa neho bude podmienená aktívnym prístupom VÚC k zisteniam a odporúčaniam, ktoré z auditu vyplývajú.

Ako chvályhodnú aktivitu vníma rozhodnutie župy aj **Bohumil Olach**, novinár s dlhoročnými skúsenosťami z oblasti samosprávy (bývalý šéfredaktor Obecných novín). Myslí si, že by mala byť samozrejmosťou aj pre všetky ostatné samosprávy, ktoré by sa takisto mali usilovať o otvorenosť a plnú informovanosť verejnosti.

5. Košická MČ Nad jazerom tají sponzora

Identitu fyzickej osoby, ktorá zaslala finančný dar v hodnote 30-tisíc eur na účet košickej mestskej časti Nad jazerom, odmieta samospráva zverejniť. Napriek tomu, že poslanci zahrnutie daru schválili do rozpočtu, identitu darcu nepoznajú ani oni, lebo v návrhu na zmenu rozpočtu to nemali napísané.

Starostka mestskej časti tento postup zdôvodnila tým, že sprístupniť údaje o darcovi nemôže, pretože darcovi takúto povinnosť zákon neukladá a so sprístupnením informácie nesúhlasí. Uviedla, že „poskytovateľ v zmluvných

ustanoveniach zaviazal povinnú osobu neposkytnúť tretím osobám údaje o osobe podnikateľa, jeho kontaktných a osobných údajoch, ako aj obsahu a predmete zmluvy z dôvodu, že nejde o verejné financie."

Darovacia zmluva nie je zverejnená ani na internetovej stránke mestskej časti, hoci zverejňovať zmluvy a faktúry majú samosprávy povinné.

Kritici opatrenia tvrdia, že zmluva je povinne zverejňovaný dokument a preto by mala byť na webe k dispozícii komukoľvek. Myslia si, že mestská časť by mala mať sama záujem vysvetliť, odkiaľ prijíma peniaze, inak hrozí riziko, že starostka či poslanci budú motivovaní pracovať v záujme utajenej osoby.

Komentár

Hodnotenie komisie bolo v tomto prípade nejednoznačné, aj keď mierne prevážil negatívny názor. Väčšia časť respondentov si myslí, že anonymita pri darovaní peňazí verejným inštitúciám je neprípustná, pretože komplikuje prípadnú kontrolu nezávislosti rozhodovania predstaviteľov samosprávy, zatiaľ čo menšia časť respondentov v anonymite darcu väčší problém nevidí.

Ako absolútne neakceptovateľné vníma opatrenie napríklad **Ľubica Trubíniová**, a to z viacerých dôvodov: nesprístupnením informácie porušuje povinná osoba zákon, financovanie mestskej časti je podľa nej takto netransparentné, hrozí preto klientelizmus a možná korupcia pri správe mestskej časti. Myslí si, že takéto správanie samosprávy demoralizuje všetkých dotknutých a zhoršuje kvalitu výkonu verejnej správy, podnikateľské prostredie aj celkovo „verejnú atmosféru“ v mestskej časti. Vzhľadom na všetky tieto okolnosti ide podľa nej o veľmi nebezpečný precedens pre celú spoločnosť, pretože takéto veci sa v spoločnosti veľmi rýchlo šíria a aj napodobujú.

Naopak, za istých predpokladov ako rizikové nevníma dané opatrenie **Ivan Rončák**, podľa ktorého by takýto postup bol nebezpečný iba vtedy, ak v samospráve nie sú dostatočne nastavené mechanizmy rozhodovania v obci tak, aby zabezpečili spravodlivý prístup kohokoľvek k verejným zdrojom. Neobáva sa, ak je v MC férovo nastavené verejné obstarávanie, predaj a prenájom majetku, dotačný systém, pridelenie peňazí neštátnym školským subjektom a pod. Pripúšťa však, že tých oblastí, v ktorých rozhoduje samospráva, je príliš veľa na to, aby sa to dalo takto férovo urobiť a nehrozilo z anonymného daru nijaké nebezpečenstvo.

6. Príspevková organizácia mesta Dunajská Streda prenajala priestory extrémistom

Mestské kultúrne stredisko v Dunajskej Strede, ktoré je príspevkovou organizáciou mesta, prenajalo svoje priestory na konanie predvolebného mítingu politickej strane Jobbik. Ide o maďarskú nacionalistickú stranu známu propagáciou totalitných a nedemokratických ideí. Jej kandidát sa v kultúrnom stredisku predstavoval ako kandidát „Felvidéku“, čo je historické pomenovanie Slovenska z čias Uhorska. Keďže do maďarského parlamentu môžu byť volení a voliť aj Maďari žijúci mimo Maďarska, volebný míting v Dunajskej Strede má pre stranu zmysel.

Mesto zaujalo k celej akcii alibistický postoj, keď vo vyhlásení pre médiá uviedlo, že s podujatím nemá nič spoločné a že rozhodovanie o prenájme

priestorov má plne v kompetencii riaditeľka kultúrneho strediska. Tá vedela, že ide o akciu Jobbiku, keďže strana bola priamym objednávateľom priestorov.

Poslanci mestského zastupiteľstva chceli presadiť uznesenie, ktoré by malo zablokovať organizovanie podobných podujatí v zariadeniach mesta. Z rozhodnutia primátora však uznesenie prerokované v pôvodnom termíne nebolo a bolo odložené na termín po parlamentných voľbách v Maďarsku.

Komentár

Respondenti sa väčšinou zhodli na tom, že je spoločensky neprípustné, aby príspevková organizácia mesta prenajímala priestory extrémistickej organizácii, i keď legitímne zvolenej do maďarského parlamentu. Myslia si, že extrémizmus, domáci či zahraničný, treba odmietnuť vždy.

Podľa názoru **Tatiany Šulíkovej**, analytičky spoločnosti *Amrop*, je neuveriteľné ako alibisticky sa dokážu slovenské mestá a obce hájiť. Nie je podľa nej normálne, že mestské zastupiteľstvo zodpovedné za chod mesta nevie, čo sa v ňom deje. Nie je normálne, že poslanci volení občanmi ako ich priami zástupcovia tvrdia, že nemajú nič spoločné s akciou, ktorá prebiehala v meste, ktoré riadia. Pýta sa, aký význam má zastupiteľstvo, keď jeho poslanci o ničom nevedia, nič neriešia, nič sa ich netýka a na nič nemajú vplyv?

Pragmaticky sa k problému postavil **Antonín Eliáš**, podľa ktorého ide o záležitosť, ktoré by mala byť riešená už v zriaďovacej listine. Tam sa v prípade príspevkových organizácií definuje hlavná aj vedľajšia činnosť organizácie a je to dokument, v ktorom by si zriaďovateľ mal okrem iného stanoviť aj podmienku, že zariadenie nesmie prenajímať priestory extrémistickým organizáciám.

7. Nitrianska župa vybrala svoju zástupkyňu v Bruseli bez výberového konania

Na pozícii zástupcu NSK v Bruseli nastala zmena, keď sa ňou na obdobie jedného roka stala študentka Klaudia Gregušová. Niekoľko rokov pôsobila v regionálnej televízii, ktorej šéfuje jej otec. Má bakalársky titul a podľa informácií z médií ešte stále študuje na súkromnej právnickej škole.

Keď sa médiá zaujímali, či na pozíciu zástupcu bolo vypísané výberové konanie, župa odkázala, že žiadne byť nemuselo, pretože Gregušová nie je zamestnankyňou kraja a v Bruseli pracuje na základe príkaznej zmluvy. Nevzťahuje sa na ňu preto zákon o výkone práce vo verejnom záujme, a tým ani výberové konanie. Kraj z uvedeného dôvodu neposkytol verejnosti ani jej životopis. Uviedol však, že slečnu Klaudiu nominoval do Bruselu pre jej žurnalistické skúsenosti a komunikačné schopnosti.

Kritici jej výberu sa pozastavujú nad jej nízkym vekom a takmer nulovými skúsenosťami s agendou, ktorú by pre kraj mala v Bruseli vykonávať. Podľa nich, takto vybratá zástupkyňa v Bruseli nemá užší vzťah k Nitrianskemu kraju.

Novej zástupkyni v Bruseli vyplatí kraj mesačnú odmenu vo výške 3 000 eur, ďalších 500 eur dostane ako paušálne mesačné náhrady. Zmluva, ktorú s ňou kraj podpísal platí od marca a je na jeden rok. Podľa nej bude nová zástupkyňa vykonávať činnosti „týkajúce sa zastúpenia Nitrianskeho kraja v sídle európskych inštitúcií v Bruseli“ a všetky činnosti má vykonávať osobne.

Inšpektori práce preskúmali príkaznú zmluvu, ale nedostatky v nej nenašli. Zmluvu skúmali na podnet, podľa ktorého zmluva mala vykazovať znaky závislej práce, ktorá môže byť vykonávaná iba v pracovnom pomere.

Komentár

Druhé najmenej prospešné opatrenie si svoj status vyslúžilo za zjavný klientelistický a netransparentný prístup župnej samosprávy v celom procese výberu svojho zástupcu v Bruseli. Nič na tom nemení ani zneváženie tejto funkcie samotným županom, ktorý pozíciu charakterizoval o.i. slovami „oni tam nerozhodujú prakticky o ničom. Oni tam len pripravujú materiály, kvázi robia akýchsi poštárov.“

Podozrenie z obchádzania výberového konania vyslovil aj **Luboš Vagač**, riaditeľ Centra pre hospodársky rozvoj, podľa ktorého je potrebné preukázať, či takáto činnosť môže byť vykonávaná na základe príkaznej zmluvy, čo je vcelku neobvyklé. Myslí si ale, že nízky vek a nedostatok skúseností by uchádzačov nemali a priori diskvalifikovať.

Kritický postoj zaujal aj **Eduard Vokál**, primátor Lipian, ktorý, aj keď si nemyslí, že v tomto prípade došlo k porušeniu zákona, problém vidí v etike a politickej kultúre. Myslí si, že výber bol uskutočnený veľmi zlým a nevhodným spôsobom a že takéto kroky znevažujú politiku a samosprávu ako celok.

Jozef Čavojec, redaktor denník SME vyslovil počudovanie, koľko námahy si niekto dá, aby pripravil čo najlepšie podmienky pre vyvoleného a odbil každého záujemcu o informácie (viď príkazná zmluva). Myslí si, že ak by samospráva pripravila riadne výberové konanie, zrejme by minula oveľa menej energie.

8. Hovorca žilinského primátora získal byt za symbolickú sumu

Ešte vlani informoval hovorca Žiliny Pavol Čorba, že mesto má v evidencii vyše 500 žiadostí o pridelenie nájomného bytu a vyhovieť mohli iba 24 z nich. Nedávno vysvitlo, že ešte v júni 2013 sa stal jedným z týchto šťastlivcov aj on sám aj s manželkou. Dvojizbový byt s rozlohou takmer 60 štvorcových metrov kúpili manželka Čorbovcov za 697,60 eura. O neprimerane nízkej cene svedčí aj fakt, že v tom istom roku mesto Žilina v tom istom dome, len vo vedľajšom vchode, kupovalo dvojizbový byt približne s rovnakou rozlohou za päťdesiatdvatisíc eur.

O predaji bytu hovorcovi rozhodol primátor Žiliny Igor Choma, keďže jeden z členov bytovej komisie potvrdil, že si nespomína, že by Čorbova žiadosť bola na komisii niekedy prerokovávaná. A keby sa tak aj stalo, komisia má len poradný hlas a konečné slovo má primátor ako štatutár mesta. Obaja, Čorba aj primátor Choma sú členmi strany SMER-SD.

O predaji bytu nevedeli ani poslanci zastupiteľstva. Niektorí z nich vyjadrili rozhorčenie nad prípadom a vnímajú ho ako výsmech obyvateľov Žiliny. Čerešničkou na torte je fakt, že Čorbovcov prakticky nič nebráni, aby byt predali za trhovú cenu a pekne na ňom zarobili. Hoci sa v zmluve zaviazali, že najbližších desať rokov neprevedú byt na inú osobu ako na deti, vnukov a rodičov, v prípade, že tak neurobia, im hrozí pokuta v zanedbateľnej výške 312,87 €. Prípacom sa už zaoberá Národná kriminálna agentúra, ktorá zároveň vyšetruje aj staršie prípady.

Komentár

V hodnotiacej komisii prevládol jednoznačný názor, že takéto konanie znamená jednoznačné finančné poškodenie mesta, keď absencia súťaže pripravila mesto o primeranú cenu, nehovoriac o neetickom a klientelistickom chovaní.

Podľa **Dušana Slobodu** aj toto opatrenie ukazuje, že verejná správa nie je dobrý vlastník a k majetku, ktorým disponuje, sa nespráva hospodárne. Ak už mesto vlastní byty, malo by o ich pridelení rozhodovať podľa jasných a vopred stanovených pravidiel a kritérií. V ich rámci by nemalo byť miesto pre špeciálne zaobchádzanie, zvyhodňovanie a papalášske maniere pre tých, ktorí pre mesto na jeho úrade či inde pracujú. Je nehorázne, ak hovorca mesta, platený z daní občanov, získa od mesta expresne rýchlo a za smiešny peniaz byt, pričom iní občania roky čakajú v poradovníku, kým dostanú možnosť za byt riadne zaplatiť. Smutným prejavom občianskej apatie je, že miestna verejnosť nevyvinula dostatočne silný tlak na to, aby hovorca byt mestu vrátil a porúčal sa z funkcie.

Jozef Jarina si myslí, že teraz nastala veľká príležitosť pre obyvateľov Žiliny ukázať, ako im záleží na spravodlivosti a správe vecí verejných. Obáva sa však, že pán Choma bude aj napriek tejto kauze kandidovať v závere roka na post primátora mesta, aj keď sa preukáže, že je za toto rozhodnutie zodpovedný.

RETROSPEKTÍVA

Pohľad späť na vybrané opatrenie, hodnotené v tomto projekte v minulosti (rubrika sa opätovne nehodnotí)

Kanianka radikálnymi úsporami znížila v krátkom čase dlh obce na nulu

Neveľká obec Kanianka so 4100 obyvateľmi si radikálnymi opatreniami v krátkom čase poradila s nadmerným obecným dlhom. Ešte v polovici roka 2011 bol dlh Kanianky na jedného obyvateľa približne 258 eur, dnes je to nula.

Obec zdedila z minulých období dlh 231-tisíc eur, ďalších 905-tisíc eur splácala za revitalizáciu centrálnej zóny. Rozhodla sa preto vtedy pustiť do prijímania úsporných opatrení. Prehodnotila nájomné zmluvy, zredukovala počty svojich zamestnancov, budovala svojpomocne, využila pomoc nezamestnaných, ale šetrila aj na energiách. Peniaze na rôzne projekty sa obec nesnažila získavať zo zdrojov Európskej únie, ale sústredila sa na domáce programy pomoci a vo viacerých prípadoch bola úspešná.

Vďaka zníženiu dlhu je obec pre banky dôveryhodný klient, preto môže prostredníctvom úveru, s úrokom oveľa menším ako v minulosti, investovať do rozvoja obce. V Kanianke chcú tento rok opraviť viaceré cesty a prebudovať nedokončenú kinosálu. Úver plánujú splatiť do 4 až 5 rokov.

Súčasnosť:

V roku 2013 sa síce dlh obce zvýšil, a to práve z dôvodu, že bol obci poskytnutý úver na opravu miestnych komunikácií vo výške 150 000 € so splatnosťou do 4 rokov. V tom istom roku obec uhradila 2 splátky úveru celkovo vo výške 6 918,-- €, čím celkový dlh obce k 31.12.2013 predstavoval výšku 143 182 €. Dlh obce prepočítaný na 1 obyvateľa tak ku koncu minulého roka predstavoval 34,67 €. Išlo však o nevyhnutnú investíciu, obec inak hospodári naďalej zodpovedne, keď rok 2013 ukončila rok s prebytkom rozpočtu. Z toho dôvodu neprijala žiadne

ďalšie úsporné opatrenia, pokračovala v ceste, ktorú si zvolila v predchádzajúcom období.

Poznámka:

Členovia hodnotiacej komisie hodnotia opatrenia v rámci tohto projektu bez nároku na odmenu. Jednotlivé hodnotenia majú charakter ich osobného postoja a nemusia zodpovedať názorovej línii CPHR alebo organizácie, v ktorej hodnotitelia pôsobia.

Členovia hodnotiacej komisie, ktorí hodnotili opatrenia monitorované v 1. štvrtroku 2014:

Jozef Čavojec, redaktor denníka SME, Bratislava

Antonín Eliáš, šéfredaktor časopisu OBEC a finance, Praha, Česká republika

Juraj Fekete, Regionálne poradenské a informačné centrum, Dunajská Streda

Juraj Gallo, ekonóm, Mestský úrad Žiar nad Hronom

Jozef Jarina, riaditeľ, Komunitná nadácia Bardejov,

Róbert Kičina, riaditeľ, Podnikateľská aliancia Slovenska

Vojtech Koleják, lekár, Nemocnica s poliklinikou, Trstená

Juraj Nemeč, profesor, Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica

Bohumil Olach, novinár s dlhoročnými skúsenosťami zo samosprávy, Bratislava

Vladimír Pirošík, advokát a poslanec MsZ, Banská Bystrica

Ivan Rončák, politológ, Ružomberok

Dušan Sloboda, analytik, Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika, Bratislava

Tatiana Šulíková, analytička, Amrop, Bratislava

Martin Šuster, ekonóm, Národná Banka Slovenska, Bratislava

Ľubica Trubíniová, projektová manažérka, iniciatíva Bratislava otvorene

Ľuboš Vagač, riaditeľ, Centrum pre hospodársky rozvoj, Bratislava

Eduard Vokál, primátor, Lipany